

Egentliga Finlands förbund

Projektet Varsinaista kulttuurina

Utvecklingsuppgift

1.2.2022-31.12.2023

Projektet Varsinaista kulttuuria

Utgivare: Egentliga Finlands förbund 2023

Finansieringen av utvecklingsuppgiften: Undervisnings- och kulturministeriet,
Servicehelheten för kultur vid Åbo stad, Egentliga Finlands förbund

Redaktör: lina Wahlström

Grafisk design: Antti Vaalikivi

Bilder:

Johanna Yliportimo (omslag). Ett verk skapat i en öppen verkstad på Kulturhus Björkboda på Kimitoön i maj 2023.

lina Wahlström (s. 6). Workshop för kommunanställda i Pargas i juni 2022.

Liisa Mattila (s. 10). Clownen OHO besökte Cafe Rosa i Somero i februari 2023.

Tiina Kuikka (s. 18). Föreställningen Soup Opera ägde rum i Oripää i december 2023.

Jaakko Autio (s. 22). Pöytä kahdelle ljudinstallationen på Vemo bibliotek i november 2023.

Kristian Jalava (s. 24). Lådkameror skapades av mobiltelefonpaket för en camera obscura-verkstad i Åbo i april 2023.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET

TURKU
Vapaa-aika

Varsinais-Suomen liitto
Egentliga Finlands förbund

Innehållsförteckning

Varsinaista kulttuuria - en utvecklingsuppgift. Stöd, utbildning och samarbete	4
Kamratstöd och utbildningar	6
Gemensamt lärande under workshoppar och på distans	7
Teman för lärande i projektet Varsinaista kulttuuria	8
Försök med regionkonstnärer	10
Sex nämnda regioner, sex konstnärer	11
10 steg till anställning av regionkonstnärer i projektet Varsinaista kulttuuria	12
Rekryteringsannons	13
När en kommun anställer en konstnär. Checklista	15
Vad lönar det sig att beakta i arbetsavtalet?	16
Regionkonstnärer i projektet Varsinaista Kulttuuria	17
Kultur till kommuner	18
Programmet Kultur till kommuner. Omvänd konkurrensutsättning	19
7 steg till omvänd konkurrensutsättning i projektet Varsinaista kulttuuria	20
Anbudsinfordran	21
Genomförda verk inom programmet Kultur till kommuner. Rock, block och cirkuskonster	23
Egentliga erfarenheter	24
Karolina Nordin: En regionkonstnärs erfarenheter. Barns skratt förlänger livet	25
Elina Laitinen ja Amanda Vuori: Två regionkonstnärers observationer om sitt arbete	27
Maija Leino: Arvet efter projektet Varsinaista kulttuuria i Egentliga Finlands kommuner	29
Hanna Dufva: Kollektivdikt - Gott nytt (ord samlade på projektets avslutningsseminarium)	30

Varsinaista kulttuuria - en utvecklingsuppgift: Stöd, utbildning och samarbete

Undervisnings- och kulturministeriet har gett Egentliga Finlands förbund i uppgift att utveckla kulturverksamheten i kommunerna och beviljat understöd för detta syfte. Resultatet blev projektet Varsinaista kulttuuria, som omfattar hela landskapet. Servicehelheten för kultur vid Åbo stad var med om att genomföra utvecklingsuppgiften, men förbundet var den huvudsakliga genomföraren. Den huvudsakliga målgruppen för projektet var tjänsteinnehavarna och arbetstagarna inom kultursektorn i landskapets kommuner samt regionala kulturnätverk, yrkeskonstnärer och aktörer som producerar kulturtjänster i kommunerna. Projektet bereddes i tätt samarbete med kommunerna. I beredningen medverkade aktivt bland annat nätverket Kultur i kommuner, som består av personer som ansvarar för den kulturella verksamheten i landskapets kommuner. I verksamhetsplanen för utvecklingsuppgiften inkluderades uttryckligen de kulturella teman inom vilka kommunerna upplevde att de behövde hjälp.

Syftet med projektet var att utveckla och stödja kommunernas möjligheter och kunskaper när det gäller att tillhandahålla högklassiga, tillgängliga och jämlika kulturella tjänster i Egentliga Finland. Ett annat mål med projektet var att stärka samarbetet och nätverken mellan kommunerna och inom landskapet. Ambitionen var att främja en jämlik tillgång till och mångsidig användning av kulturtjänster genom att förbättra tillgången till kulturtjänster även i små kommuner, som har obetydliga kulturreсурser. Samtidigt strävade man efter att förbättra sysselsättningsförutsättningarna för de lokala konstnärerna.

Utvecklingsuppgiften gav oss en möjlighet att få pröva på att producera kulturtjänster på nya sätt. Genom understödet fick vi för nästan två år tilläggsresurser för samordning av kommunsamarbete, kompetensdelning, försök och samarbete på ett helt nytt sätt

- Katri Koivisto, specialplanerare med ansvar för kulturfrågor i Egentliga Finlands förbund

Det huvudsakliga målet för projektet var att erbjuda kommunerna stöd och utbildning för tillhandahållande av kulturtjänster och samarbete över kommungränserna

Alla 27 kommuner i landskapet har medverkat

Genom det här nya initiativet till samarbete mellan kommunerna och inom landskapet hoppas vi kunna ge kulturen i hela landskapet ett positivt spinn som fortsätter långt in i framtiden.

- Katri Koivisto, specialplanerare med ansvar för kulturfrågor i Egentliga Finlands förbund

Utifrån kommunernas önskemål fastställdes följande fyra grundpelare för projektet:

- utbildning
- försök med gemensam utveckling och upphandling med andra kommuner
- stärka kunnandet när det gäller att söka tilläggsfinansiering
- utveckla samarbetsmodeller och stärka nätverkandet

Projektets innehållsstruktur levde något under projektets gång, i och med att en kontinuerlig dialog fördes med kommunerna och konstnärerna.

Under projektet fördes bland annat diskussioner med kommunala tjänsteinnehavare inom kultursektorn, och öppna diskussionsmöten ordnades för de anställda inom kultursektorn i samtliga kommuner. Denna projektpublikation redogör närmare för följande tre delområden av projektet:

- utbildning
- försök med regionkonstnärer
- programmet Kultur till kommuner, som genomfördes genom omvänd konkurrensutsättning

**Budget
194 450 €**

**Pågått i 13
månader**

**1
utvecklings-
koordinator**

Kamratstöd och utbildningar

Gemensamt lärande under workshoppar och på distans

Projektet Varsinaista kulttuurua bereddes i samarbete med bland annat nätverket Kultur i kommuner, som består av personer som ansvarar för den kulturella verksamheten i landskapets kommuner. Genomförandet av projektet beaktade just de teman inom vilka kommunerna hade efterlyst stöd när det gäller att producera kulturtjänster. Som exempel kan nämnas kännedom om finansieringskällor och kamratstödsverksamhet över kommungränserna.

De utbildningar som genomfördes inom ramen för projektet riktades särskilt till de kommunalt anställda inom kulturväsendet, men bland deltagarna fanns också bland annat representanter för föreningar som regelbundet producerar kulturtjänster till kommunerna samt personal från Egentliga Finlands förbund. Utbildningarna genomfördes som sex helheter, och i varje helhet fokuserade man på ett tema åt gången som stärkte kulturarbetet. Helheterna bestod av en två timmar lång workshop som hölls som ett fysiskt möte och därefter ett tre timmar långt teamsmöte, s.k. fortsättning på distans.

Under workshopparna och på teamsmöten fick deltagarna intervjua experter, höra inspirerande exempel både från det egna landskapet och från andra områden, utmana gamla verksamhetsmodeller och föra en livlig, öppen diskussion. Samtidigt fick de lära känna sina kolleger i hela landskapet.

Teman för lärande i projektet Varsinaista kulttuuria

Partnerskap och samarbete

I samband med workshopen i Pargas i juni 2022 fick deltagarna höra om den verksamhet som bedrivs av kulturföreningarnas samarbetsorgan i Salo, Kulttuurikumppanit, Nådendals evenemangsproduktionsavtal med föreningarna samt Taidekahvit-nätverket, som är ett samarbetsnätverk av konst- och kulturaktörer inom den tredje sektorn i Åbo.

Under det första fortsättningsmötet via Teams presenterades en gemensam utlysning av konstutställningar i kommunerna i Nystadsregionen. Under det andra fortsättningsmötet presenterades Hembygdsförbundets projekt Yhdistykset ja kunnat kulttuurikumppaneina. Under det tredje fortsättningsmötet fortsatte diskussionen om samarbete och partnerskap.

Publikarbete och delaktighet

I samband med workshopen i Somero i september 2022 fick deltagarna höra om hur webbplatsen vapaaehtoistyö.fi används i Somero församling och hur man gör i Pargas för att engagera kommuninvånarna. Andra teman var kulturtjänsterna i Masku, där man strävar efter att säga ja till så mycket som möjligt, och den kulturenkät som genomförts i Salo. Deltagarna fick bekanta sig med Kiiruun talo och Someron Kulttuurigalleria.

Under det första fortsättningsmötet via Teams behandlades Åbo stadsbiblioteks läsvolontärsverksamhet. Under det andra fortsättningsmötet fick deltagarna höra om en kamratstödsgrupp av kreativa personer i Nystad. Under det tredje fortsättningsmötet presenterades den gemensamma videofest som kommunerna i Norra Savolax ordnade på självständighetsdagen 2020, och deltagarna fick i mindre grupper planera hur man kunde tillföra något nytt i självständighetsfirandet i kommunerna.

Nätverkande

I samband med workshopen i Åbo i oktober 2022 gav Timo Järvensivu deltagarna en introduktion till nätverkande. Deltagarna fick höra om principerna för nätverkande, gestalta sina egna nätverk och diskutera ämnet.

Under det första fortsättningsmötet via Teams presenterades det regionala ansvarsmuseet i Egentliga Finland, dess verksamhet och samarbete med lokala aktörer. Under det andra fortsättningsmötet gick man in på hur Åbo stadsbibliotek genomför sin regionala utvecklingsuppgift. Under det tredje fortsättningsmötet fick deltagarna fundera tillsammans och i mindre grupper hur kommunernas nätverk av kulturarbetare i landskapet kunde stärkas.

Gemensam upphandling och turnéer

Workshopen i maj 2023 måste undantagsvis ordnas via Teams. Deltagarna diskuterade möjligheterna och utmaningarna med gemensamma upphandlingar och kläckte idéer om gemensamma kommunala evenemang och turnéverksamhet.

Under det första fortsättningsmötet via Teams fick deltagarna höra vilka erfarenheter de regionkonstnärer som hittills arbetat inom ramen för projektet har. Under det andra fortsättningsmötet presenterades Regionala danscentret i Västra Finland och dess turnéverksamhet. Under det tredje fortsättningsmötet gick man igenom olika aktörer som ordnar turnéer och gästande föreställningar och diskuterade hur kommunerna kunde bygga upp kontakter till lokala konstaktörer.

Extern finansiering

I samband med workshoppen i Letala i september 2023 fick deltagarna höra om Leader+-finansiering och de stöd som Centret för konstfrämjande beviljar samt allmänt om finansieringen av offentlig konst. De fick också bekanta sig med Poukan talo.

Under det första fortsättningsmötet via Teams gav Åbo Yrkeshögskola råd om hur man gör en bra projektansökan. Under det andra fortsättningsmötet presenterades fler projekttips, och årsklockan för kulturfinansiering studerades. Under det tredje fortsättningsmötet gav Kommunförbundet råd om de kulturunderstöd som kommunerna delar ut och om god förvaltning.

Kommunikation

Det sista kurspaketet under projektet genomfördes av Radical Soul Oy. I samband med workshoppen i Åbo i oktober 2023 fick deltagarna tips om enkel och effektiv kommunikation. Under de fortsättningsmöten via Teams som följde efter workshoppen behandlades följande teman: ABC om mediekommunikation, kommunikation i sociala medier samt kommunikationens innehåll.

Att lära känna
andra deltagare
var också en
viktig fördel med
workshopparna

Workshops
anordnades
runt om
i provinsen

Den
populäraste
teamsmöten
samlade över
20 deltagare

**Försök med
regionkonstnärer**

Sex nämnda regioner, sex konstnärer

Inom projektet Varsinaista kulttuurua strävade man på många sätt efter att skapa ett intensivare nätverksarbete på landskapsnivå bland de kommunala tjänsteinnehavarna och arbetstagarna inom kultursektorn. Tanken var att hitta nya former för samarbete mellan flera aktörer och för utbyte av kunnskap och erfarenheter. Samtidigt strävade man efter att föra konst- och kulturfältet närmare varandra. Det mest konkreta exemplet på nya verksamhetsmodeller som stärker kultursamarbetet var regionkonstnärsoersöken. För invånarna i landskapet var regionkonstnärsoersöken tillsammans med programmet Kultur till kommuner den synligaste delen av projektverksamheten, eftersom konstnärerna under dessa försök arbetade tillsammans med kommuninvånarna.

Sammanlagt sex regionkonstnärer arbetade i projektet. Varje konstnärsoersöken bestod av 2–6 kommuner, och arbetsperioden omfattade tre månader. De yrkeskonstnärer som valdes till uppgiften arbetade etappvis under projektperioden. Den första regionkonstnärsoersöken inledde sitt arbete i början av oktober 2022 och de sista avslutade sin arbetsperiod i november 2023. Fem regionkonstnärer anställdes, medan en regionkonstnärsoersöken köptes in. Konstnärsoersökens arbete var samhälleligt eller lockade kommuninvånarna att delta.

Regionkonstnärsoersökerna representerade olika konstområden. Kulturaktörerna i de kommuner som hörde till nämnd region fick påverka vilket konstområde eller tema konstnärsoersöken i deras region ska representera. I planeringen av verksamheten ville man ofta uppmärksamma särskilt de befolkningsgrupper som på ett eller annat sätt har fallit utanför de kulturtjänster som kommunen producerar. Regionkonstnärsoersöken bidrog till att stärka samarbetet mellan kulturaktörerna i kommunerna. Försöken ledde också till en ökad förståelse för de olika behov, utmaningar och möjligheter som landskapets kommuner har. Regionkonstnärsoersökens arbete utökade kommunernas kulturutbud och gjorde det mångsidigare.

För konstnärsoersökerna erbjöd försöket en möjlighet att skapa nytt, stärka yrkeskunnskapet och öka förståelsen för kommunernas verksamhet och resurser. Konstnärsoersökerna hittade betydelsefulla fokusområden för sitt eget arbete och lyckades utveckla tjänster som är livskraftiga även i framtiden.

Faktorer som gjorde regionkonstnärsoersöken utmanande var konstnärsoersökens korta arbetsperioder, den relativt låga lönen, de omfattande arbetsområdena samt det stora antalet aktörer som på ett eller annat sätt var involverade i försöket. Både kommunerna och konstnärsoersökerna ansåg ändå att försöket var värdefullt och önskade att verksamheten ska kunna utvecklas och fortsätta i någon form.

De regionkonstnärsoersökens verksamhet nådde sammanlagt över 4 000 människor i regionen

Landskapets kommuner delades in i 6 nämnda regioner

10 steg till anställning av regionkonstnärer i projektet Varsinaista kulttuurია

1. Beredning

Diskussioner med kommunerna i de nämnda regionerna som Teams-möte. En gemensam insikt om vilket konstområde konstnären ska representera (t.ex. ordkonst) eller vilket tema verksamheten ska gälla (t.ex. likvärdighet) samt vilken den huvudsakliga målgruppen för verksamheten är (t.ex. äldre).

2. Utarbetande av utlysningssannonsen

Innehållet kontrolleras både inom förbundet och i kommunerna, och annonsen översätts till svenska. Utylysningssannonsen publiceras på förbundets webbplats. Projektledaren svarar på sökandenas frågor per e-post och under vissa tider även per telefon.

3. Genomgång av ansökningar

Alla kommuner inom nämnd region får samtliga ansökningar som gäller den egna regionen för påseende och kommentarer. Projektledaren, en specialplanerare inom kultursektorn och en representant för arbetsgruppen/styrgruppen för projektet läser alla ansökningar.

4. Val av sökande för intervju

Varje nämnd region får välja högst tre sökande som ska intervjuas. Valet görs per e-post eller diskuteras fram under ett teams-möte som projektledaren deltar i. Specialplaneraren inom kultursektorn och representanten för arbetsgruppen/styrgruppen kommenterar ansökningarna för egen del.

5. Intervjuer

Projektledaren bjuder in de valda sökandena till en intervju. I intervjuerna deltar en kommunrepresentant från den nämnda regionen, projektledaren och en representant för arbetsgruppen/styrgruppen för projektet.

6. Val

Kommunrepresentanten förmedlar sina åsikter om de intervjuade till de övriga kommunerna i den ekonomiska regionen så att en konstnär kan väljas. Valet diskuteras per e-post eller på ett teams-möte. Projektledaren deltar i diskussionerna. Representanten för arbetsgruppen/styrgruppen kommenterar för egen del.

7. Information till de sökande

Projektledaren underrättar de valda konstnärerna per telefon och skickar e-post till alla andra sökande (som inte blivit utvalda).

8. Förberedelse inför regionkonstnärperioden

Projektledaren bjuder in de ekonomiska regionerna till ett förberedande teams-möte och ansvarar för de praktiska frågorna kring anställningen och anställningsförhållandets början i förbundet.

9. Konstnärsarbetet inleds

Ett gemensamt möte med konstnären ordnas i varje nämnd region. Projektledaren ansvarar för introduktionen i arbetet i förbundet. Konstnären är i kontakt med kommunerna och börjar planera och schemalägga verksamheten.

10. Konstnärens arbetsperiod och arbetets upphörande

Projektledaren håller regelbundna möten med konstnären under hela arbetsperioden. Konstnären arbetar både självständigt och i samarbete med kommunerna. Projektledaren för en slutdiskussion både med kommunerna i varje nämnd region och med regionkonstnären.

Rekryteringsannons

I projektet Varsinaista kulttuurua söktes regionkonstnärer i två omgångar. Här är en av rekryteringsannonserna.

Egentliga Finlands förbund söker fyra regionkonstnärer

Egentliga Finlands förbund söker fyra regionkonstnärer för projektet Varsinaista kulttuurua. Tjänsterna som regionkonstnärer är tidsbegränsade och varar i 3 månader per tjänst.

Regionkonstnärerna har som uppgift att planera och förverkliga kulturverksamhet som stödjer kommuninvånarnas delaktighet inom en nämnd region i Egentliga Finland, samt stärka samarbetet mellan kulturaktörer inom ramen för projektet Varsinaista kulttuurua. Regionkonstnärerna arbetar tillsammans med kommunernas kulturaktörer och projektets utvecklingskoordinator

- 1. Regionkonstnär till östra Åbonejden för tiden 1.3–31.5.2023 för att arbeta med inkluderande metoder inom området för mediekonst eller fotografering.**
Regionkonstnären arbetar i regionen som omfattar S:t Karins, Lundo, Pemas, Sagu och Åbo. Det önskas att verksamheten delaktiggör i synnerhet ungdomar, men även människor i arbetsför ålder kunde uppmärksammas i verksamheten. Arbetspråk: finska och svenska, möjligtvis även engelska.
- 2. Regionkonstnär till Kimitoön och Pargas för tiden 1.3–31.5.2023 för att arbeta med inkluderande metoder med teman som rör hållbar utveckling.**
Det önskas att verksamheten når invånare på alla håll i kommunerna även på överraskande platser och aktiverar människor med olika bakgrund att delta i kulturaktiviteter. Arbetspråk: finska och svenska.
- 3. Regionkonstnär till västra Åbonejden för tiden 1.9–30.11.2023 för att arbeta med inkluderande metoder med teman som rör jämlikhet.**
Regionkonstnären arbetar i regionen som omfattar Masku, Virmo, Nousis, Nådendal, Reso och Rusko. Det önskas att verksamheten delaktiggör i synnerhet människor i arbetsför ålder, men det finns också önskan om verksamhet som tar hänsyn till andra åldersgrupper. Arbetspråk: finska och möjligtvis engelska.
- 4. Regionkonstnär till Nystadsregionen för tiden 1.9–30.11.2023 för att arbeta med inkluderande metoder med teman som rör jämlikhet.**
Regionkonstnären arbetar i regionen som omfattar Gustavs, Letala, Pyhärinta, Tövsala, Nystad och Vemo. Det önskas att verksamheten delaktiggör i synnerhet ungdomar, men det finns också behov för verksamhet som är riktad till familjer. Arbetspråk: finska och möjligtvis engelska.

**5
anställda
regionkonst-
närer**

**1
regionkonst-
närns tjänster
har köpts in**

Regionkonstnärens viktigaste uppgifter:

- konstnärligt arbete som fokuserar på social gemenskap eller sådana element som ökar delaktighet bland invånarna i regionen. Verksamheten omfattar alla kommuner i arbetsregionen.
- kommunikation om arbete, verksamhet och evenemang på ett överenskommet sätt t.ex. i sociala medier eller på webbplattformar.
- deltagande i utvärdering av effekterna av försöket med regionkonstnärer

Av de sökande förutsetts för uppgiften lämplig utbildning inom konst, åtminstone på andra stadiet, eller två års arbetserfarenhet eller motsvarande verksamhet som professionell konstnär. Framgång i uppgiften förutsätter färdigheter i att handleda och instruera, god kommunikationsförmåga samt ett självständigt arbetssätt och organisationsförmåga. Det är viktigt att den sökande känner till konst- och kulturfältet i Egentliga Finland. Kännedom om landskapet eller arbetsregionen ses som en fördel.

Den sökande bör notera att det kan behövas fler än ett språk i arbetet. Det kan finnas verksamhet såväl med finsk-, svensk- som flerspråkiga grupper.

Regionkonstnären arbetar huvudsakligen i kommunerna, vilket förutsätter användning av egen bil. Under arbetsperioden är det också möjligt att arbeta vid Egentliga Finlands förbunds kontor samt distansarbeta beroende på verksamhetens innehåll och natur. I arbetsförhållandet tillämpas en provotid på sex veckor.

Du kan ansöka till regionkonstnär genom två likvärdiga sätt:

1. Genom att ansöka till löneförhållande. Villkoren för arbetsförhållandet bestäms enligt AKTA. Uppgiften är tidsbegränsad (3 mån.), på heltid och veckoarbetstiden är 36 h 15 min. Det används en totalarbetstid. Den uppgiftsrelaterade lönen för uppgiften är 21 10,50 euro/månad. Därtill betalas lönetillägg enligt AKTA. Arbetsgivaren är Egentliga Finlands förbund.
2. Genom att lämna in ett anbud på tjänster. Priset på en tre månaders tjänst är sammanlagt 9300 euro, inklusive den verksamhet som har beskrivits i annonsen och en arbetstid som motsvarar löneförhållandet samt resekostnader och arbetsgivaravgifter.

Ett motiveringsbrev, ett CV och en portfolio eller motsvarande bör bifogas ansökan/anbudet. I motiveringsbrevet ska det framgå hur den sökandes kännedom om konstbranschen och delaktiggörande av kommuninvånare samspelar i arbetet.

Den sökande måste meddela om hen söker till arbetsförhållande eller erbjuder en köptjänst. Om båda alternativ är möjliga, måste även detta nämnas. Båda alternativ kommer att provas i projektet.

Ansökan/anbudet med bilagor bör skickas till adressen kirjaamo@varsinais-suomi.fi senast 9.12.2022 kl. 15. Rubricera gärna mejlet med "regionkonstnär". Arbetsintervjuerna sker primärt under de två första veckorna i januari 2023.

För ytterligare information om tjänsten är du välkommen att kontakta Varsinaista Kulttuurien -projektets utvecklingskoordinatorina Lina Wahlström via e-post eller via telefon under följande tider: 18.11 kl. 9–11 och 29.11 kl. 14–17.

Syftet med projektet Varsinaista Kulttuurien är att stödja produktion av kulturtjänster i kommunerna i hela Egentliga Finland. Målgruppen består av tjänst innehavare och anställda inom kultur i kommunerna samt nätverk inom kulturbranschen i regionen, professionella konstutövare och aktörer som producerar kulturtjänster för kommunerna. Denna utvecklingsuppgift är finansierad av undervisnings- och kulturministeriet och den genomförs av Egentliga Finlands förbund och Åbo stads serviceenhet för fritid.

När en kommun anställer en konstnär

Checklista

Trots att en konstnärs arbete innehållsmässigt kan avvika t.o.m. radikalt från det arbete som utförs av kommunens övriga anställda, gäller samma spelregler och förfaranden vid anställning av en konstnär som i fråga om andra avlönade anställda. Ju bättre anställningsförhållandet och lönen har beretts, desto smidigare kommer personen i gång med sitt arbete.

- Vad ska konstnären arbeta med? Varför ska arbetet utföras av en konstnär? Vilka arbetsuppgifter ska konstnären ha? Gör upp en preliminär arbetsplan.
- Sätt dig in i den anställningsprocess som tillämpas i din egen kommun. Vem fattar besluten? Hur mycket tid ska man reservera för beredningen? Studera också arbetslagstiftningen.
- Ta reda på vilken lönenivå som gäller. Konstnärens arbete ska betraktas som sakkunnigarbete och stå i proportion till de övriga sakkunniguppgifterna i organisationen. Kom ihåg att beakta de totala kostnaderna när du räknar ut företagshälsovårdskostnaderna, anställningsförmånerna och bikostnaderna. Ta reda på under vilken yrkesbenämning en konstnär kan anställas i din organisation (t.ex. sakkunnig, projektanställd) och om ni vill använda en mer beskrivande titel i den externa kommunikationen (t.ex. kommunkonstnär).
- Planera anställningsförhållandets längd. Ska det gälla tills vidare eller för en viss tid? Vilken grund finns det för en visstidsanställning? Är det fråga om ett heltids- eller deltidsarbete?
- Utse en chef för konstnären. Utse också en kontaktperson, ifall det inte är samma person som chefen.
- Planera var konstnären ska arbeta och med vem. Informera alla aktörer som berörs av konstnärens anställningsförhållande (t.ex. personalen vid ett servicehem). Diskutera ansvarsfrågorna med varje verksamhetsställe, gör vid behov upp skriftliga anvisningar (en konstnär kan t.ex. under inga omständigheter ersätta vårdpersonal).
- Ta reda på hur stor produktionsbudget konstnären har för sitt arbete.
- Om möjligt, utred på förhand vilken typ av redskap konstnären behöver och vem som ska införskaffa dem. Om arbetsgivaren inte erbjuder konstnären arbetsredskap utan konstnären själv ansvarar för sina arbetsredskap, ska det överenskommas om detta i arbetsavtalet. Planera hur konstnären ska ersättas för att hen använder sina egna arbetsredskap och material.
- Fundera på om nya verk kommer att skapas inom ramen för anställningsförhållandet. I så fall är det viktigt att i arbetsavtalet ange vem som har äganderätten och upphovsrätten till verken.
- Sammanställ en så informativ arbetsannons som möjligt och reservera också tid för eventuella frågor som sökandena kan ha. Ju tydligare du vet vad ni söker, desto lämpligare ansökningar får du.
- Förbered dig väl inför intervjun med de sökande: ställ sådana frågor som hjälper dig att få en bild av sökandens kunnande och arbetsgrepp. Intervjun får inte upplevas som ett förhör.
- När det har beslutats vem som väljs ska alla sökande informeras om beslutet.
- Skriv arbetsavtalet omsorgsfullt och gå ännu igenom det med den valda konstnären, eftersom ett arbetsavtal som ingås med en konstnär inte nödvändigtvis har samma innehåll som ett traditionellt arbetsavtal utan vissa specialfrågor som anknyter till det konstnärliga arbetet måste beaktas. Ett bra arbetsavtal ger bägge parter en klar bild av villkoren och spelreglerna för anställningsförhållandet.
- När konstnären inleder sitt arbete, informera alla aktörer som berörs av konstnärens anställningsförhållande om detta. Presentera den nya anställda för den övriga personalen på arbetsplatsen.

Vad lönar det sig att beakta i arbetsavtalet?

Konstnärsgillet i Finland har sammanställt en checklista till stöd för utarbetandet av arbetsavtalet:

Uppgifter om arbetsgivaren och arbetstagaren

Utse en chef och en kontaktperson

Arbetsavtalets längd: ska det gälla tills vidare eller för en viss tid, och vad finns det för grund för visstidsanställning?

Eventuellt kollektivavtal som ska tillämpas

Arbetsuppgifter, preliminär arbetsplan

Produktionsbudget

Arbetstid och övertidsförfaranden

Arbetsplats och arbetsredskap

Kommunikationsutrustning

Lön

Lön för sjukdomstid

Semester, semesterlön, semesterersättning, semesterpenning

Uppsägningstid

Om arbetet omfattar produktion av nya verk: Äganderätten och upphovsrätten till verken

Om arbetet omfattar utställningsverksamhet: Transport och utställning av verk, försäkring av verk, eventuell försäljning av verk inklusive provision, upphovsrättslig utställningsersättning, utställningsarvode

Läs mer i guiden Kuvataiteilija kuukausipalkalla:

<https://www.artists.fi/fi/opas-taiteilijan-tyollistamiseen-tyosuhteella>

Orsakar konstnärens lön huvudbry?

Bland annat följande kan vara till hjälp:

- Konstnärsgillet i Finland: Ohjeita kuvataiteilijan työn hinnoitteluun -guiden <https://www.artists.fi/fi/taiteilijalle/kuinka-ela-kuvataiteella/kuvataiteen-palkkio-ohjeistus>
- Fackorganisationen för konst- och kultursektorn TAKU ry:s rekommendationer om minimilön: <https://taku.fi/palvelut/palkkatieto/>

Mer hjälp, stöd och tankeväckare:

- Guide för att sysselsätta en konstnär genom ett anställningsförhållande <https://www.artists.fi/fi/opas-taiteilijan-tyollistamiseen-tyosuhteella>
- Konstnärsgillet i Finland, Suomen Taiteilijaseura <https://www.artists.fi/fi>
- Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry <https://taku.fi/>
- Centret för konstfrämjande, stöd för kommuners kulturverksamhet <https://www.taike.fi/fi/taike-vaikuttaa/asiantuntijapalvelut/kulttuuritoiminnanasantuntijapalvelut-kunnille>

Regionkonstnärer i projektet Varsinaista Kulttuuria

"En fundamental grund för människans välfärd, säkerhet och lycka är att ha lyckade möten med sig själv och med andra människor, samt en känsla av att man hör hemma någonstans och är en del av en gemenskap."

Loimaanejden | HANNA DUFVA
3.10.-31.12.2022 | ordkonst

"Bakom världens minsta, rödaste och rundaste mask finns ett par ögon som öppnar en väg till människans innersta väsen, till alla känslor."

Salo och Somero | KAROLIINA NORDIN
2.1.-31.3.2023 | cirkuskonst, clowneri

"Det är också viktigt att föra fram hur konstnärernas arbete kan vara mångsidigt och hur de kan samarbeta med olika aktörer, såsom kommunerna."

Pargas och Kimitoön | JOHANNA YLIORTIMO
1.3.-31.5.2023 | bildkonst

"Jag upplever att det är viktigt att göra den konstnärliga verksamheten i landskapet mer tillgänglig. Samtidigt kan regionkonstnären också bidra till att bygga upp ett samarbete mellan kommunerna."

Östra Åboregionen | KRISTIAN JALAVA
1.3.-31.5.2023 | bildkonst, fotografering

"Konsten kan beröra, skaka om, gyckla, sätta tankar i rullning och föra olika människor närmare varandra. Genom rörelse kan vi uppleva saker och ting på ett unikt och känsligt sätt."

Nystadsregionen | AMANDA VUORI
1.9.-30.11.2023 | danskonst

"Konsten gör livet intressantare. Den möjliggör upplevelser som man inte kan få på något annat sätt."

Västra Åboregionen | ELINA LAITINEN
1.9.-30.11.2023 | bildkonst, textil

Kultur till kommuner

Programmet Kultur till kommuner

Omvänd konkurrensutsättning

Inom ramen för projektet Varsinaista kulttuurua genomfördes i slutet av 2023 programmet Kultur till kommuner. Startskottet till programmet var en omvänd konkurrensutsättning som ordnades i oktober, där konstnärer och yrkespersoner inom den kreativa sektorn gavs möjlighet att erbjuda kultur- och konst-innehåll som de nämnda regionerna kunde köpa för 3 450 euro. De valda aktörerna skulle genomföra sina verk i alla kommuner i den nämnda regionen och fakturera utvecklingsuppgiften för genomförandet. Summan innehöll alla kostnader för genomförandet, såsom resekostnader, nödvändig utrustning och genomförare, exklusive lokalkostnader. Verksamheten skulle vara kostnadsfri för deltagarna.

Målet var att få erfarenhet av omvänd konkurrensutsättning i kommunernas upphandling av kulturtjänster. Det var ett nytt verksamhetssätt för många kommuner. Anbudsförfarandet främjade också projektets mål att erbjuda konstnärer och yrkespersoner inom den kreativa sektorn i landskapet sysselsättnings-möjligheter.

Syftet med konkurrensutsättningen var att få fram särskilt sådana konst- och kulturverk som inspirerar invånare i olika åldrar till att göra, se och lyssna samt att möta varandra. Tidsschemat för programmet Kultur till kommuner var mycket tajt, men det väckte ändå ett enormt intresse. Sammanlagt 78 enskilda anbud inkom inom tidsfristen. Kommunernas representanter i varje nämnd region bestämde vilka verk som skulle genomföras. De valda verken ansågs utveckla kommunernas kulturtjänster och göra dem mångsidigare. Tiden för genomförandet av verken var från början av november till mitten av december.

Programmet Kultur till kommuner kan betraktas som ett mycket framgångsrikt försök. Många kommuner konstaterade att den omvända konkurrensutsättningen erbjuder nya möjligheter och menade att denna metod kommer att användas även framöver. I flera regioner valde man att genomföra verk som i hög grad avviker från kommunernas vanliga kulturutbud. De konstnärer och yrkespersoner inom den kreativa sektorn som lämnade anbud var i sin tur tacksamma över möjligheten att få erbjuda sitt kunnande fritt från sina egna utgångspunkter och sin egen konstnärliga jordmån.

**78 separata
offerter**

**24 kommuner
har medverkat**

7 steg till omvänd konkurrensutsättning i projektet Varsinaista kulttuurია

1. Beredning

Diskussioner förs med arbetsgruppen för projektet och förbundets sakkunniga om vilken typ av innehåll som eftersträvas genom omvänd konkurrensutsättning och på vilka villkor. Bestäms att innehåll ska sökas separat för varje nämnd region enligt modellen för regionkonstnärörsöket.

2. Information till kommunerna

Alla kommuner i landskapet informeras om möjligheten att medverka i programmet Kultur till Kommuner.

3. Utarbetande av anbudsinfordran och ansökningsblanketten

Innehållet kontrolleras både inom förbundet och i arbetsgruppen för projektet, och anbudsinfordran översätts till svenska. Utlysningöannonöen publiceras på förbundets webbplats. Projektledaren svarar på anbudsgivarnas frågor per e-post och under vissa tider även per telefon.

4. Genomgång av inlämnade anbud

Alla kommuner inom nämnd region får samtliga anbud som gäller den egna regionen för påseende och kommentarer. Projektledaren går igenom samtliga inlämnade anbud.

5. Val

Varje region väljer ut det innehåll som ska genomföras bland de anbud som lämnats in. Valet diskuteras fram under ett teams-möte som projektledaren deltar i.

6. Information till anbudsgivarna

Projektledaren underrättar de valda innehållöproducenterna per telefon och skickar e-post till alla andra anbudsgivare (som inte blivit valda).

7. Genomförande

De valda innehållöproducenterna är i direkt kontakt med kommunerna och kommer överens om tids-schemat för genomförandet. Kommunerna sköter informationen och marknadsföringen i samarbete med innehållöproducenterna. Informationen om tidsschemat förmedlas också till projektledaren. Innehållöproducenterna fakturerar projektet.

Anbudsinfordran

Kultur till kommuner – Öppen anbudsinfordran för konstnärer och kreativa proffs

Vad erbjuder du för 3450 euro? Har du en idé för ett evenemang eller en aktivitet som du vill erbjuda kommunernas invånare? Vi söker dej som vill vara med och erbjuda kommunerna mångsidig och högklassig kulturverksamhet, särskilt i områden med mindre kulturutbud. Projektet Varsinaista kulttuurია söker konst och kulturellt innehåll som inspirerar invånare i olika åldrar att göra, se och höra, uppleva och träffa varandra. Aktiviteterna är kostnadsfria för deltagarna. Tjänsterna köps in av projektet Varsinaista kulttuurია, men de genomförs i kommunerna inom en nämnd region under perioden 1.11–15.12.2023.

Konstnärer och kreativa proffs har möjlighet att erbjuda kulturellt och konstnärligt innehåll till kommuner inom en nämnd region till ett pris av 3450 euro (moms 0%).

Produktionerna genomförs i kommunerna i Egentliga Finland inom nämnda regioner:

- Nystadsregionen (Gustavs, Letala, Pyhäranta, Tövsala, Nystad och Vemo)
- Loimaanejden (Loimaa, Oripää, Pöytyä, Aura, Koski TL och Marttila)
- västra Åbonejden (Masku, Virmo, Nousis, Nådendal, Reso och Rusko)
- östra Åbonejden (S:t Karins, Lundo, Pemar, Sagu och Åbo)
- Salo och Somero
- Kimitoön och Pargas

Med erbjudandet förbinder du dig att verkställa kulturellt innehåll i varje kommun inom någon av de ovan nämnda regionerna.

Vad kan erbjudas?

Du kan erbjuda ett evenemang, en workshop, framträdande, program, en aktivitet etc. I synnerhet letar vi efter innehåll som:

- kan genomföras på olika platser och utrymmen, såsom byahus, skolor, skog etc.
- kan upprepas i samma form eller med små ändringar i alla kommuner i regionen
- berikar och utvecklar kommunernas kulturtjänster

Hur erbjuder du en produktion eller tjänst?

Du kan erbjuda antingen en befintlig tjänst eller en färdig plan. Eller så kan du berätta om din egen expertis, som du kan utnyttja i genomförandet av kulturellt innehåll. Det finns inga begränsningar för förverkligandet, de kan till exempel vara evenemang, föreställning, workshops, miljökonst eller gemensamma aktiviteter. Vi söker innehåll från flera aktörer för separata implementeringar.

Anbudsgivaren ska ansvara för arrangerandet och kostnaderna (inkl. nödvändig teknik) för verksamheten. Berätta vilken typ av plats och utrymme din verksamhet är lämplig för.

Projektet Varsinaista kulttuurია söker köptjänster som ska genomföras, det är inte ett arbetsuppdrag eller understöd. Inköpspris är 3450 euro (moms 0%). De utvalda aktörerna fakturerar projektet Varsinaista kulttuurია för genomförandet av innehållet. Summan inkluderar alla kostnader, såsom resekostnader, nödvändig utrustning och verkställare.

Anbudsgivaren kan vara:

- företagare, firma, arbetsgrupp eller företag
- en registrerad förening
- andelslag eller bolag (ab, abp, öppet bolag, kommanditbolag)
- en stiftelse

Obs! Anbudsgivaren måste ha ett FO-nummer, FöPL-intyg och måste vara registrerad i förskottsuppbördsregistret. Fakturering med skattekort accepteras inte.

Endast anbud som lämnas in via anbudformuläret accepteras. Anbudsperioden är 2.10.-16.10.2023. Urvalet kommer att göras senast så snart som möjligt. Genomförandeperioden för det valda kulturinnehållet är 1.11.-15.12.2023.

Grunderna för val

Urvalet av de innehåll som köps görs på basis av erbjudanden. Representanter för kommunerna deltar i urvalet. Valen baseras på:

- innehållets lämplighet som ett program som ordnas i kommunerna
- kvaliteten och attraktiviteten
- anbudsgivarens förmåga att verkställa planerna innehåller (tidigare referenser, professionalism, kännedom om regionen)
- en förutsättning för att bli vald är att det är kostnadsfritt för besökaren/upplevaren/deltagaren
- en förutsättning för att bli vald är att innehållet kan genomföras i alla kommuner i regionen
- särskilt föredrar vi innehåll som når områden med mindre kulturutbud

Praktiskt genomförande

Projektet Varsinaista kulttuuria och representanter för kommuner samarbetar med de utvalda anbudsgivarna (innehållsskaparen).

- genomförandet planeras och tidtabeller organiseras tillsammans med kommunerna i regionen
- innehållsskaparen har huvudansvaret för att organisera innehåller enligt sitt erbjudande
- innehållsskaparen måste förbereda nödvändigt material för kommunikation och marknadsföring (t.ex. texter och bilder). I det beaktas kommunernas och Egentliga Finlands praxis.

Genomförda verk inom programmet Kultur till kommuner

Rock, block och cirkuskonster

Nystadsregionen

I Gustavs, Letala, Pyhäranta, Tövsala och Nystad uppfördes musikmakare Hilla Väyryns och ljudkonstnär Jaakko Autios ljudinstallation Pöytä kahdelle. Kärntemat för ljudinstallationen är kärlek och två människor som möts. Verket kunde upplevas i en veckas tid i varje kommun.

Östra Åbonejden

I Lundo, Pemar, Sagu och Åbo visades en föreställning som bygger på två clowners improvisationer och närvaro, Taiteilijaklovnit. Kollektivet Taiteilijaklovnit består av Kaisa Kauppinen, Minka Laukniemi, Anni Suvanto och Karoliina Illi.

Loimaanejden

I Aura, Loimaa, S:t Mårtens, Oripää och Pöytis fick invånarna njuta av dansverket Soup Opera, som innehåller levande musik, sång och poesi, med tillhörande öppna workshoppar. För genomförandet ansvarade en arbetsgrupp bestående av Valteri Keinänen, Baljana Metje och Jonas Marx.

Västra Åbonejden

Pekka Laamanen turnerade i daghemmen i Masku, Virmo, Nådendal, Reso, Nousis och Rusko med sin cirkusföreställning Ranttali, som kombinerar olika cirkusformer och kommunikation med barnen.

Pargas och Kimitoön

I Pargas och Kimitoön gav dockteaterkonstnären Roosa Halme, som ligger bakom konceptet KO-KOO-MO, blockteaterföreställningar för både barn och vuxna. Blockteater är en interaktiv form av dockteater, där kärnan utgörs av en människoformad återbyggbar byggserie av block av olika träslag.

Salo och Somero

Ett uppiggande element i Salo och Somero i slutet av året var evenemangen Runo ja rock, som bestod av Mika Kiveläs scenpoesi och uppträdanden av ett undergroundband från Åbo, Vihan Muna (Olli Kaunis-kangas, Harri-Tapio Siivonen, Atte Häkkinen och Pekka Eskelinen).

Programmet
Kultur till
kommuner nådde
över 1700 invånare
i regionen

Konstnärerna
berättade om
sitt arbete
bland annat på
Instagram

En regionkonstnärs erfarenheter Barns skratt förlänger livet

Kan det finnas något härligare att lyssna på än barn som skrattar hejdlöst? Jag tycker det är den mest förtjusande öronmasken man kan ha, om man råkar snappa upp det i sin omgivning.

För mig är barnskratt också ett härligt minne från min tid som regionkonstnär i Egentliga Finlands förbunds projekt Varsinaista kulttuurit i Salo och Somero. Jag kom att tänka på barnskratt och min tid som regionkonstnär när jag läste en artikel om Tuula Stenius doktorsavhandling. Stenius har forskat i hur ett barns humor utvecklas.

Ursprungskällan till humor, såsom barn uppfattar det, ligger i gemenskapen och i mycket enkla saker, såsom fjärtar och andra roliga ljud, saker som upprepas och regler som bryts. Humor är ett mycket enkelt fenomen, och enkelt är vackert.

Jag skapade i tiderna av misstag Clownen OHO när jag kombinerade min akrobatikföreställning med en pruttpåse. Clownen OHO har följt med mig i flera årtionden, och via den har jag strävat efter att själv i praktiken undersöka barns humor och dess frekvens.

Jag är särskilt fascinerad av likheterna mellan barn och clowner när det gäller att ha roligt. Barns humor är vettlös och oplanerad och består ofta av upprepningar som kan hålla på i en hel evighet, om den inte avbryts till exempel av en vuxen.

En clown är i sin tur ett slags anarkist, eftersom den bryter mot alla överenskomna regler och betar sig okonventionellt. Även ett barn fattar att den som uppträder som clown är en vuxen som betar sig på ett totalt ovuxet sätt. Clownen vill alltid ta den allra fånigaste pajasens roll. Clownens baktanke är givetvis att den vill stå i centrum för uppmärksamheten.

Man kan dra många paralleller mellan barns humor och en clowns humor, gestalt och egentligen hela clownidén. Precis som ett barn vill clownen allting överdrivet mycket. Clownen är på många sätt som ett barn: den vill vara framme, den vill älska och den vill bli älskad. En mycket viktig gemensam nämnare för barn och clowner är också en delad gemenskap.

Inom ramen för projektet Varsinaista kulttuurit strävade jag under tre månader i mina workshoppar för inkluderande konst efter att dela en gemensam glädje. Jag hade som mål att deltagarna tillsammans skulle uppleva en stund, berättelse, vits, känsla eller stämning. Det är roligt och kraftingivande.

Clownen strävar efter att vara närvarande till hundra procent, att dela all sin glädje och släppa loss tillsammans. Clownriet grundar sig på kontakten till publiken och därigenom på gemenskap. Delad glädje är enligt mitt tycke huvudprincipen för både barns humor och clowneri. Det ligger något oerhört vackert i detta.

I artikeln om Tuula Stenius doktorsavhandling nämndes till min stora glädje bland annat termen "hyperroligt". Att ha hyperroligt betyder givetvis att få fnatt. För att citera Clownen OHO: "Vad får man om man kombinerar fniss och skratt? Jo, man får ju fnatt."

Det som är mest förtjusande med barns humor i all dess enkelhet är gemenskapen. Föreställ dig några barn som får fnatt, och det här sprider sig som en löpeld och växer till ett enormt hyperroligt hav. Alltså ett helt böljande hav fullt av skrattande barn, vågor av öronbedövande fnitter och kacklande.

Enligt doktorsavhandlingen om barns humor kan även exempelvis fjärtar, överdrifter och upprepningar leda till att barn får hyperroligt. Vuxna kan dock uppleva att det är hemskt när barn har okontrollerat hyperroligt.

Som regionkonstnär planerade och genomförde jag bland annat en sagocirkus-turné i daghemmen i Salo som Clownen OHO. Den byggde på en cirkussagobok, Yösirkus (Nattcirkus). I den flamiska bildkonstnären Mattias de Leeuws bok berättas sagan endast med bilder. Man förstår berättelsen utan text eller tal. På sagocirkus-turnén läste Clownen OHO dock en osynlig text mellan bilderna.

På flera ställen lämnade clownen rum för barnen att titta, lyssna, hitta på och reagera. Clownen lämnade med avsikt plats för barnens tolkning och improvisation. När barnen lade märke till något speciellt fördjupade vi oss i det.

Barnen hade framför allt roligt åt den delen av sagan där två små pellejönsar stjälar en sko av en harlekin och bygger om den till en bil. Harlekinen märker inte ens att skon försvunnit. Till slut visar sig den hjulförsedda skon som pellejönsarna donat ihop helt oförhappandes vara till nytta när Harlekinen ska åka hem.

Barn tycker ofta att det är hemskt roligt att göra hyss. De älskar idén att de små pellejönsarna i boken lyckas vara till nytta genom att göra hyss. Samtidigt som barnen fascinerats av att de små pellejönsarna bryter mot reglerna kan de vuxna känna sig lugna i tanken om att skon som pellejönsarna stulit och pimpat slutligen kommer till nytta.

Färden in i cirkussagan började under Clownen OHO:s ledning med en trollkonst. Barnen fick förbereda sig på att hoppa in i sagoboken. Vuxna kan slås av tanken att det är omöjligt att hoppa in i en saga. Men ställer man frågan "ska vi hoppa in i sagan tillsammans?" till ett barn svarar hen högst sannolikt ja och förbereder sig redan på hoppet. Att hoppa in i en sagobok som en gemensam, konkret början på sagan är en helt självklar sak för barn.

Gemensamma stunder med böcker och bilder utvecklar fantasin. Det är lite som ett mentalt kittlande. Som clown är det lätt att kittlas på detta sätt.

Min egen fantasi har kittlats framför allt av en viss förtjusande saga: Outi Tanninens Nунnu från år 1965. Där drömmer man, sover dagssömn, lämnar drömönskemål och betalar inköpen med skojiga och tokroliga idéer. Och till sist somnar alla in i en gemensam dröm som innehåller allas önskemål.

Tänk om dagdrömmar vore en del av vår vardag. Kunde man göra dagdrömmar till en del av en daghems-, skol- eller arbetsdag? Vi behöver dagdrömmar och tokerier för att få lite färg i vår gråa vardag.

Humor och skratt behövs i varje vardag. Det stärker bevisligen vår psykiska hälsa. Eftersom det inte är möjligt att anställa barn, som är naturliga mästare på vanlig humor och hyperhumor, och låta dem turnera runt i landskapet måste man givetvis, med respekt för den gamla narrtraditionen, leja en grupp landskapsclowner som spelar pajaser och kittlar människornas sinnen runt om i landskapet.

I sin doktorsavhandling om hur humorn utvecklas hos barn kommer Tuula Stenius fram till följande slutsats: "Humor är en upplevelse som, när den produceras eller tas emot, får till stånd leenden, skratt och andra humoristiska fenomen."

Karoliina Nordin

Två regionkonstnärers observationer om sitt arbete

Vi arbetade som regionkonstnärer under perioden september–november 2023, Amanda i Nystadsregionen och Elina i västra Åbonejden. Av en slump hade vi båda två beslutat att ha människans relation till naturen och träd som tema för vårt arbete. Det gemensamma temat ledde till ett naturligt samarbete och en viktig växelverkan mellan två olika konstnärer och konstområden.

Målet för vårt arbete var att erbjuda kommunerna konst i en lättillgänglig form och kommuninvånarna en möjlighet att få skapa och uppleva konst. Varje kommun valde själv till vem konstnärens arbete skulle riktas, och vi som konstnärer strävade efter att möta kommunernas önskemål så långt som möjligt. Vi arbetade vardera huvudsakligen självständigt i de olika kommunerna i vår egen region. Vårt samarbete konkretiserades emellertid i samband med Amandas danssolo Mielipihka, till vilket Elina planerade och gjorde en kostym.

Mielipihka

Danssolot Mielipihka behandlar människans relation till naturen. Amanda märkte att temat genast väckte en hel del diskussion och att det tilltalade kommuninvånarna. Under inövandet av Mielipihka arbetade Amanda bland annat vid ett friluftsevenemang i Letala, i dagverksamhet i Gustavs och på Pyhäranta bibliotek. Hon diskuterade med människorna om träd som var viktiga för dem och om olika minnen de hade i anslutning till träden. Tankar utbyttes också fysiskt under mötena. Invånarna i tre kommuner skrev rörande brev till träden, och dessa blev till sist en del av föreställningen.

Elina sammanställde en kostym till Mielipihka. Den bestod av ett par stickade handskar och en topp samt en barrhatt, som Elina bearbetade i samband med några av de konstworkshoppar som hon höll. Elina besökte också Amandas övningar och föreställningar, vilket öppnade ännu större möjligheter till utbyte av tankar.

Arbetet i kommunerna

Amanda arbetade i Nystadsregionen i kommunerna Gustavs, Letala, Pyhäranta, Taivassalo, Nystad och Vehmaa kring tre konstnärliga idéer och arbeten med människomöten. Till de konstnärliga idéerna hörde ett miljötema som förenar bägge konstnärers arbeten, ett workshopskoncept om likvärdighet samt ett projekt som kombinerar fotografering och dans. Av dessa tre idéer hann Amanda fördjupa sig främst i den första under projektets gång. Totalt nådde Amanda under sitt arbete som regionkonstnär ungefär 900 kommuninvånare, av vilka majoriteten var barn och pensionärer. Amanda mötte människor på många olika platser, såsom i skolor, på bibliotek, i servicehem och i en bokbuss. Under höstlovsveckan ordnade Amanda evenemanget Latvuksissa versoo i Nystad, Vehmaa, Gustavs och Pyhäranta. I november turnerade Amanda med sin föreställning Mielipihka i alla kommuner.

Elinas arbetsområde var västra Åbonejden, närmare bestämt Rusko, Reso, Masku, Nådendal, Virmo och Nousis. Sammanlagt ordnades 21 olika typer av möten där människor gjorde konst tillsammans. De verk som skapades under workshopparna samlade Elina till en utställning som fick namnet Kaarnasto. Utställningen visades på biblioteket i Nousis i december 2023, varefter den flyttar till Reso, Nådendal och Masku. I Virmo besökte Elina daghem, och de målningar och miniatyrskogar som skapades under dessa stunder ställdes ut på Virmo bibliotek.

Nådendal ville rikta regionkonstnärens arbetsinsats till tjänsterna för personer med funktionsnedsättning, och i Reso utsågs mötesplatsen Olkkari till objekt för verksamheten. I Nousis ledde Elina en öppen konstgrupp på biblioteket och i Masku ordnades verksamhet för en grupp sjukpensionärer samt en kväll för den lokala marthaföreningen. Rusko var den enda kommunen där Elina inte lyckades ordna särskild verksamhet. Kommunens knappa kulturresurser gjorde situationen utmanande såtillvida att alla uppgifter i anslutning till verksamheten föll på konstnärens ansvar. En viktig del av Elinas arbetsperiod var

invånarenkäten "Var växer ditt favoritträd?", som marknadsfördes storskaligt även i Rusko. Kommunernas varierande önskemål gjorde att arbetet blev mångsidigt. Samtidigt gällde det att satsa mycket tid på planering och förberedelser, för att de olika målgrupperna säkert skulle beaktas.

Måluppfyllelse och utvecklingsidéer

Vi fick båda mycket gjort under den korta arbetsperioden. Vi arbetade under den ledande tanken att något av det vi startar kommer att leva vidare även efter att vår anställning löpt ut. Amandas danssolo och turnerande utställning Kaarnasto når en betydligt större publik än regionkonstnärens egentliga workshoppar i sig.

Vi kunde utbyta tankar och erfarenheter under arbetsperioden, vilket vi båda upplevde att var väldigt viktigt. Trots att projektet samordnas och uppstarten sker i samarbete med kommunerna är konstnären ändå rätt så ensam i sitt arbete. Det att en annan konstnär gjorde ett liknande arbete gav ett viktigt kamratstöd. Bägge konstnärliga arbeten gynnades också av att konstnärerna utbytte idéer sinsemellan.

Det finns en skriande brist på konstinnehåll i kommunerna, i synnerhet i de mindre. Vi fick konstatera att regionkonstnären är en mycket välkommen aktör som även på en kort tid kan pigga upp kommunernas kulturutbud. Regionkonstnären kan också via sitt arbete ge kommunernas kulturanställda en större bild av vilken typ av konst och konstnärligt arbete de kan erbjuda invånarna. Som konstnärer upplevde vi arbetet i kommunerna som viktigt och meningsfullt. Det vore fint om allt fler kommuner i framtiden kunde anställa konstnärer ens för viss tid.

Kommunerna är sinsemellan olika, vilket också syns tydligt i konstnärernas arbete. Vi hade inte lika mycket verksamhet i alla kommuner. Detta berodde delvis på att kontaktpersonernas aktivitet i de olika kommunerna varierade. Samarbetet mellan kommunerna skulle ha kunnat vara mer konkret även när det gällde den verksamhet som konstnären ordnade. Den workshop som ordnades i Nousis skulle exempelvis ha kunnat marknadsföras aktivt även för invånarna i Virmo och Masku. Det kräver tid att marknadsföra evenemang och nå människor, och det är utmanande under en så här kort arbetsperiod.

Många kommuner önskade ursprungligen att det konstnärliga arbetet skulle vara ett färdigt paket så långt som möjligt av den anledningen att de inte kom åt att bekanta sig med konstnären före regionkonstnärsperioden eller att de inte annars har tillräckliga resurser. Färdigt paketerade konstkoncept är ett bra alternativ nu och då, men de utesluter arbete som grundar sig på samhällskonstmetoder.

Det hade varit idealiskt med ett lite längre anställningsförhållande. Då hade vi i lugn och ro kunnat satsa en månad på planering, kontakter och definition av målgrupper. Vi kände båda av en tidspress, och det fanns inte riktigt tid för att säkerställa den konstnärliga kvaliteten. Det fanns inte heller tid för att i denna kontext forma de idéer som föddes i samband med workshopparna till en del av verksamheten, utan de kvarstår som utvecklingsidéer för kommande projekt. Det konstnärliga arbetet kändes stundvis som rent och skärt verkställande, och mötena med människorna förblev glimtar. Det kräver tid att skapa konst och utveckla nytt. Vi klarade av vårt uppdrag berömligt, eftersom vi båda två har lång erfarenhet av att arbeta med olika gemenskaper och att driva igenom projekt. Arbetshälsan och det konstnärliga arbetets kvalitet skulle ha kunnat vara bättre, om det hade funnits något att greppa tag i både innan regionskonstnärsarbetet inleddes och efter att det hade slutförts.

I det stora hela tyckte vi båda två att det var en belönande arbetserfarenhet, och nya idéer föddes som nu gror i väntan på kommande projekt.

Elina Laitinen ja Amanda Vuori

Arvet efter projektet Varsinaista kulttuuria i Egentliga Finlands kommuner

Projektet Varsinaista kulttuuria togs emot med tacksamhet, glädje, intresse och iver i kommunerna i Egentliga Finland. Projektutlysningen hade beretts i samarbete mellan kommunerna, och redan den grundade sig på tydliga, konkreta behov som kommunerna hade lyft fram – av denna orsak förhöll sig kommunerna fördomsfritt till projektet från första början. Man visste att det var fråga om något bra och konkret. Den egentliga projektperioden visade sig slutligen vara bättre och ännu mer givande än vad man hade förväntat sig.

Den viktigaste behållningen av projektet Varsinaista kulttuuria i kommunerna ansågs vara att det ledde till ett konkret tillskott av konst och kultur i regionen, nya konstnärskontakter, nya idéer och tankar, samarbete mellan kommunerna och kamratstöd samt tilläggsutbildning och ett stabilare kunskapsunderlag – och allt detta så att man samtidigt lyckades sysselsätta lokala yrkeskonstnärer.

De viktigaste lärdomarna av projektet gällde samarbete och vardagliga arbetssätt. Omvänd konkurrensutsättning ansågs vara ett bra tillvägagångssätt, som dessutom var obekant för de flesta kommunerna. Entimmesmötena på distans fick mycket beröm. Under dessa hölls en koncis expertföreläsning om ett aktuellt tema som är relevant för det kommunala kulturarbetet, och avslutningsvis fördes en mycket fruktbar diskussion kring temat. Under dessa möten lärde sig deltagarna mer om projektfinansiering, kommunikation och andra kärnfrågor inom kommunal kulturverksamhet, som inte beaktas tillräckligt mycket i vardagen.

Samarbetet mellan kommunerna intensifierades tydligt under projektets gång tack vare de gemensamma regionkonstnärerfarenheterna och de effektiva distansmötena. I den diskussion som fördes i slutet av projektet var de kommunala kulturarbetarna mycket eniga om att redan ett litet aktuellt samarbete har stor betydelse. Det behöver inte uppfinnas något stort och omvälvande på kulturfältet, utan det gäller bara att hitta olika sätt som gör det möjligt för kommunerna att regelbundet och stegvis lära av varandra utan att tidsschemana behöver lida.

Kommunerna i Egentliga Finland har ett bra, fruktbart samarbete sinsemellan. De anställda är vana vid att ringa upp en annan kommun och begära råd om de stöter på ett vardagligt problem eller ett dilemma, och efter projektet Varsinaista kulttuuria är tröskeln till denna typ av samarbete ännu lägre. I samband med projektet upptäckte man dock i kommunerna att ett effektivt, intensivt och varmt samarbete som gynnar alla parter behöver en ledare; trots att kommunerna alltid har samarbetat väl kunde man se en stor skillnad före och efter Varsinaista kulttuuria-projektperioden. Man märkte att det behövs någon som sammankallar till möten, ordnar gemensamma kurser och främjar gemensamma upphandlingar kommunerna emellan som berikar kulturlivet.

Som ett arv efter projektet Varsinaista kulttuuria har kommunerna i Egentliga Finland nu nya metoder för att genomföra konst och kultur i kommunerna, nya smidiga samarbetsformer och nya sätt att utföra ännu högklassigare kulturarbete. Vidare finns det ett stort önskemål om att Egentliga Finlands förbund även i fortsättningen skulle kunna samordna kommunernas kultursamarbete.

Maija Leino

sekä **Laura Lankinen, Taina Myllynen ja Joni Pietiäinen**

Hyvää uutta

Olemme kokoontuneet vanhan ja uuden vuoden, vanhojen ja uusien hetkien välille.

Mihin suuntaan menisimme ilman pelkoja tai rajoitteita? Millaista olisi silloin?

Ihmiset tekevät ihmeitä ihmisten välille. Yhteistyö voi olla kauneimmillaan maisema, sellainen, jossa on hyvä hengittää, kun tunnelma on hyvä ja hyväksyvä.

Taide vaikuttaa, kun taide tai taiteilija kohtaa minut, taiteilijan työ on osa palveluja, ja taide tarjoaa työntekijöille vakituista työtä: Taide on rakenteissa, ruuvit ja palikat.

Taide on paikka, jossa ihmiset voivat olla omia itsejään. Ihmiset kohtaavat ja vaihtavat ajatuksiaan sekä tunteitaan. Antaa identiteetin vahvistua.

Taide voi olla pelastus. Taide on työkalu haastavien teemojen käsittelyyn. Taide on keino ymmärtää toisiamme ja maailmaa. Taide on tapa, ja nyt on aika katsoa vuoteen 2045:

Innostumme!

Suomalainen esimerkki taiteen ja kulttuurin moninaisesta ja monipuolisesta käytöstä **innostaa** myös muualla maailmassa! Ajantasaiset päättäjät ovat **innostuneita** taiteesta ja pitävät sen tarjoamista kaupunkilaisille **itsestäänselvyytenä!** Tekoälyvillitys on laantunut ja aletaan ymmärtää aidon **luomisen arvo** paremmin koneellisen imitoimisen rinnalla! Meillä on kaupungissamme **vakinaisena** työntekijänä **sekä** yhteisötaiteilija **että** museopedagogi!! Heillä **on aikaa** suunnitella ja toteuttaa taide- ja kulttuuriprojekteja lapsille ja nuorille, ja **lisäksi** osallistua kaupungin julkisen taiteen aktiiviseen hankkimiseen!!!

Jatkaessamme, syntyy tanssivia ja harhailevia jälkiä. Kokeillaan ja tutkitaan. **Iloa.** Idea on ydin.

Egentliga Finlands förbund
PB 273, 20101 Åbo
kirjaamo@varsinais-suomi.fi
www.varsinais-suomi.fi